

RAJAVARTIOLAITOKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUT- TAMINEN

Johdanto

Rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2005) muuttaminen liittyy lakiin valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) kumoamisesta (311/2022), joka tulee voimaan 1.6.2022. Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoaminen merkitsee samalla valtion paikallishallinnon aluejaon perustana käytettävän kihlakuntajaon kumoamista. Jatkossa valtion paikallishallinnon viranomaisten toimialueet muodostetaan kihlakuntajaon sijasta maakuntien tai kuntien perusteella. Hallituksen esityksen (HE 217/2021 vp) mukaan tavoitteena on tehdä vain välttämättömät lakitekniset ja säädöshuoltoon liittyvät muutokset.

Rajavartiolaitoksen raja- ja merivartiostojen toimialueet on määritelty kihlakunnittain rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:ssä. Kihlakuntajaon kumoamisen myötä vartiostojen toimialueet on määriteltävä teknisesti uudelleen. Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettua lakia ei ole muutoin sovellettu Rajavartiolaitokseen.

Edellä mainitun lain tultua hyväksytyksi rajavartiolaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:ää tulee muuttaa. Säännöstä muutettaisiin siten, että vartiostojen toimialueet ilmaistaisiin jatkossa maakuntien, kuntien ja kaupunkien mukaisesti. Kyse on säädösteknisestä muutoksesta.

Asetus annetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 3 §:n 3 momentin perusteella.

Muutosehdotusten perustelut

Ehdotetut muutokset koskevat asetuksen 16 §:n 2 momenttia, jossa säädetään Rajavartiolaitoksen neljän rajavartioston ja kahden merivartioston toimialueista. Säännöksessä on määritelty vartiostoittain, mitkä kihlakunnat kuuluvat kunkin vartioston toimialueeseen.

Vaikka vartiostojen toimialueet perustuvat nykyisellään kihlakuntajaolle, Kaakkois-Suomen rajavartioston, Pohjois-Karjalan rajavartioston ja Suomenlahden merivartioston toimialueet eivät täysin noudata kihlakuntien rajoja. Imatran ja Haminan kihlakunnat kuuluvat Kaakkois-Suomen rajavartioston toimialueeseen, mutta Imatran kihlakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue kuuluu Pohjois-Karjalan rajavartioston toimialueeseen ja Haminan kihlakunnan alueella sijaitsevat merialueet kuuluvat Suomenlahden merivartioston toimialueeseen. Lisäksi Länsi-Suomen merivartioston toimialueeseen kuuluu myös kihlakuntajaon ulkopuolella oleva Ahvenanmaan maakunta.

Jatkossa vartiostojen toimialueet muodostettaisiin maakuntien, kuntien ja kaupunkien perusteella. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, joten vartiostojen toimialueet säilyisivät maantieteellisesti entisellään.

Maakuntajaotuksesta ja sen määräytymisestä säädetään hyvinvointialue- ja maakuntajakolaissa (614/2021). Kyseisen lain voimaantulosäännöksen mukaan kyseisellä lailla kumottua maakuntajakolakia ja sen nojalla tehtyä valtioneuvoston maakuntajakopäätöstä sovelletaan vuoden 2022 loppuun. Maakuntajakolain (1159/1997) 1 §:n 3 momentin mukaan valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden tulee, jollei erityisistä syistä muuta johdu, perustua maakuntajakoon niin, että toimialue muodostuu yhdestä tai useammasta maakunnasta. Vastaavanlainen säännös on myös hyvinvointialue- ja maakuntajakolaissa. Kunnallinen jaotus puolestaan perustuu kuntarakennelakiin (1698/2009) ja sen nojalla tehtäviin valtioneuvoston päätöksiin.

Vartiostojen toimialueet

Vartiostojen toimialueet määriteltäisiin maakuntien, kuntien ja kaupunkien perusteella seuraavasti:

Kaakkois-Suomen rajavartioston toimialueeseen kuuluvat Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakunnat. Etelä-Karjalan maakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue kuuluu kuitenkin Pohjois-Karjalan rajavartioston toimialueeseen, ja Kymenlaakson maakunnan alueella Kotkan kaupunki, Pyhtään kunta sekä Haminan kaupungin ja Virolahden kunnan alueella sijaitsevat merialueet kuuluvat kuitenkin Suomenlahden merivartioston toimialueeseen.

Pohjois-Karjalan rajavartioston toimialueeseen kuuluvat Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat sekä Etelä-Karjalan maakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue.

Kainuun rajavartioston toimialueeseen kuuluu Kainuun maakunta sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit sekä Taivalkosken kunta.

Lapin rajavartioston toimialueeseen kuuluu Lapin maakunta. Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kunnat kuuluvat kuitenkin Länsi-Suomen merivartioston toimialueeseen.

Suomenlahden merivartioston toimialueeseen kuuluvat Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan maakunnat sekä Kymenlaakson maakunnasta Kotkan kaupunki, Pyhtään kunta sekä Haminan kaupungin ja Virolahden kunnan alueella sijaitsevat merialueet.

Länsi-Suomen merivartioston toimialueeseen kuuluvat Ahvenanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnat, Lapin maakunnasta Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kunnat. Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit sekä Taivalkosken kunta kuuluvat kuitenkin Kainuun rajavartioston toimialueeseen.

Toimialueet eivät muuttuisi nykyisestä. Alla taulukkomuodossa nykyinen ja ehdotettu uusi sääntely.

Vartiosto	Nykyinen toimialue kihlakunnittain (VNA 651/2005)	Ehdotettu uusi toimialue maakuntien ja kuntien perusteella
Kaakkois-Suomen rajavartiosto	Haminan, Imatran, Juvan, Kouvolan, Lappeenrannan, Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan kihlakunnat, pois lukien Imatran kihlakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue ja Haminan kihlakunnan alueella sijaitsevat merialueet	Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakunnat, pois lukien Etelä-Karjalan maakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue ja Kymenlaakson maakunnan alueella Kotkan kaupunki, Pyhtään kunta sekä Haminan kaupungin ja Virolahden kunnan alueella sijaitsevat merialueet
Pohjois-Karjalan rajavartiosto	Ilomantsin, Joensuun, Kiteen, Koillis-Savon, Kuopion seudun, Lieksan, Nurmeksen, Sisä-Savon, Varkauden seudun ja Ylä-Savon kihlakunnat sekä Imatran kihlakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue	Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat sekä Etelä-Karjalan maakunnan alueella Parikkalan kunnassa sijaitsevan Pyhäjärven vesialue
Kainuun rajavartiosto	Kajaanin, Kuhmon, Kuusamon, Pudasjärven ja Suomussalmen kihlakunnat	Kainuun maakunta sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit sekä Taivalkosken kunta
Lapin rajavartiosto	Inari-Utsjoen, Kittilän, Koillis-Lapin, Käsivarren, Ranua-Posion, Rovaniemen, Sodankylän ja Tornionlaakson kihlakunnat	Lapin maakunta, pois lukien Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kunnat
Suomenlahden merivartiosto	Espoon, Forssan, Heinolan, Helsingin, Hyvinkään, Hämeenlinnan, Keski-Uudenmaan, Kotkan,	Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen ja Uudenmaan maakunnat sekä Kymenlaakson maakunnasta Kotkan kaupunki, Pyhtään kunta

	Lahden, Lohjan, Loviisan, Porvoo, Raaseporin, Riihimäen, Vantaan ja Vihdin kihlakunnat sekä Haminan kihlakunnan alueella sijaitsevat merialueet	sekä Haminan kaupungin ja Virolahden kunnan alueella sijaitsevat merialueet
Länsi-Suomen merivartiosto	Alavuden, Haapajärven, Haukiputaan, Ikaalisten, Jyväskylän, Jämsän, Kaarinan, Kangasalan, Kankaanpään, Kauhajoen, Kaustisten, Kemin, Keuruun, Kokemäen, Kokkolan, Kyrönmaan, Lapuan, Limingan, Loimaan, Mustasaaren, Mäntän, Nokian, Närpiön, Oulun, Pietarsaaren, Porin, Raahan, Raision, Rauman, Saarijärven, Salon, Seinäjoen, Tampereen, Tornion, Turun, Turunmaan, Vaasan, Vakka-Suomen, Valkeakosken, Vammalan, Ylivieskan ja Äänekosken kihlakunnat sekä Ahvenanmaan maakunta	Ahvenanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Satakunnan ja Varsinais-Suomen maakunnat, Lapin maakunnasta Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kunnat, pois lukien Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit sekä Taivalkosken kunta

Vaikutusten arviointi

Vartiostojen maantieteellisiä toimialueita ei muutettaisi nykyisestä, eikä asetusmuutos vaikuttaisi vartiostojen toimintaan. Muutosesityksellä ei ole myöskään taloudellisia vaikutuksia.

Asian valmistelu

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausunnot Rajavartiolaitoksen hallintoyksiköiltä ja sisäministeriön poliisiosastolta, jotka kaikki ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Voimaantulo

Asetusmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2022, jolloin myös laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain kumoamisesta tulee voimaan.